

Synpunkter på utredningsuppdrag kring politisk organisation år 2026-30

Den politiska organisationen har genom flera mandatperioder genomsyrats av ett demokratiskt perspektiv. Vikten av att ha ett system som tjänar Tranås kommun och inte på vilket sätt enskilda partier kan få extra fördel av ett annat upplägg hur den politiska arenan ska se ut.

Syftet i flera förslag på utredningar står inte i klartext, men går inte att tolka på annat sätt än att försvaga demokratin genom att försvåra för vissa partier i opposition (trots valresultat).

Synpunkter från partierna förväntas lämnas in, men här saknas mycket i handlingarna för att ha åsikter i en så viktig fråga som demokrati är.

Vi Socialdemokrater är starkt kritiska till förslag på utredningar som har en populistisk prägel. Förslag eller kommentarer i materialet som sammanställts saknar fakta på uträkningar som olika kostnader eller besparingar med minskat antal ledamöter i KF och nämnder.

Vi är också kritiska till att tjänsteorganisationen KLF lägger förslag på den politiska organisationen.

Tranås Socialdemokrater vill inte ändra för mycket i den över tid upparbetade politiska organisationen som vi gemensamt utan partipolitik har format.

Kommentarer på förslag på utredningar enligt sammanställningen

1. Minskning av ledamöter

Vi Socialdemokrater kan inte se att demokratin gynnas av färre ledamöter, ej heller att kommunens ekonomi och möjligheter till utveckling gagnas av detta.

Viktigt att behålla antalet ledamöter för möjligheten till demokratisk bredd och minska trösklarna in i politiken för både kvinnor och yngre. En stor risk att det skapas en politisk elit som inte gynnar synen på politiker, samt försvårar nyrekrytering och urvalet till politiska uppdrag.

Bredden är viktig i hela kedjan fram till beslut i nämnder och KF, gruppmöten där frågor diskuteras baseras på aktiva politiker. Förutsättningen måste då finnas att kunna delta i det beslutande rummet.

Att dra ned på antalet ledamöter i KF skapar sämre förutsättningar att bedriva politiskt arbete då partistöd är baserat på antal ledamöter. Demokratin försämras då större partier (utefter väljarstöd) drabbas hårdare vid förslaget med färre ledamöter i KF.

Socialdemokraterna upplever inte i dagsläget att arbetsklimatet är otillfredsställande. Därför är punkten i konsekvensanalysen icke relevant.

På frågan om Utskotten är socialdemokraterna positiva till att sänka antalet i KSau till 3 ledamöter som i förra mandatperioden. Vi upplever inte att ärenden bereds annorlunda eller ett bättre arbetssätt, snarare blir KSau ett mini-KS med utskott på 5 ledamöter.

2. Arvode till oppositionspartierna

Förslaget i sig har socialdemokraterna inget emot, mer än att det är kostnadsdrivande med tanke på andra förslag av besparingskaraktär vilket blir motsägelsefullt.

Rättvisetanken mellan styre och opposition är bra, men vilka ingår i styret? Förslaget är riktat till oppositionen.

I dag består styret av 3 partier med stöd av ett parti till gällande budget. Ekonomi och budget är det viktigaste beslut i kommunen och färgar vem som styr, så är då ett stödparti i styrande ställning eller i opposition som avgör kommunens ekonomiska ramar?

Ska stödpartier som möjliggör ett styre få ta del av oppositionens arvode? Det tycker inte vi Socialdemokrater är logiskt.

Gällande förslaget om ersättning till gruppledare har vi bara kommentaren att partierna själva väljer vem som ska vara gruppledare, att det ska ingå i kommunalrådets roll kan diskuteras.

Vi anser inte att det behövs flera kommunalråd, däremot har i tidigare mandatperioder varit av en annan karaktär gällande arbetsfördelning. Där man delat mer på arbetsbördan och kommunala uppdrag vilket vi förordar som ett bra arbetssätt för kommunens bästa.

3. Införande av politiska sekreterare.

Vi är inte för politiska sekreterare då det är kostnadsdrivande och svårt att dela på (rollfördelningen) mellan partierna.

Arbetsuppgifterna som föreslås i materialet skulle avlasta det politiska arbetet, men att införa en "hybrid" mellan tjänsteman och politiker är kommunen för liten.

Om det är för stor arbetsbörda att det krävs en politisk sekreterare så bör man först gå igenom om det är optimal arbetsfördelning i dagsläget.

4. Fördelning av ordförande och vice ordförandeposter.

Oavsett hur framtida valresultat kommer se ut anser vi att dagens system gynnar kommunens invånare. Att majoriteten har ordförandeposter är självklart och att oppositionen har vice ordförande överbryggar partipolitiken och sakfrågorna blir överordnade vilket vi ser som en fördel och styrka.

En förändring till att styret (oavsett vem) även tar vice ordförandeposterna kommer leda till en ökad politisk polarisering och tuffare politiskt klimat, det tror vi inte är bra varken för Tranås kommuns utveckling eller att flera vill bli politiker.

5. Oppositionsrådsposten

Inför varje mandatperiod kommer denna fråga upp och flera utredningar har klargjort vad uppdraget innebär. Det blir problematiskt när styrande partier vill gå in och bestämma över oppositionens förutsättningar till att bedriva politik.

Bara ett auktoritärt styre går in och beslutar vad oppositionen får för möjligheter i politiken.

Oavsett vilket parti eller person som kommer ha posten oppositionsråd i framtiden så är rollen viktig och en tillgång vid rätt förutsättningar.

Vi Socialdemokrater stödjer det reglemente som finns idag och ser utredningsuppdraget som ett populistiskt utspel.

Om beslutet blir att försämra uppdraget från idag ska partierna ha med sig att efter nästa val kan det vara annan majoritet med annat parti och person som innehavare av rollen som opposition och oppositionsråd.

I handlingarna finns förvaltningens förslag om utsedda kommunalråd med texten "fullgör uppdraget på minst 40%", det kan uppfattas att förvaltningen föreslår tjänstgöringsgraden för kommunalråd under frågan om oppositionsråd.

Vi Socialdemokrater reagerar mot att tjänsteorganisationen väljer att ta upp tjänstgöringsgraden som kan uppfattas vara ett förslag, även om vi siktar på att byta majoritet i kommande mandatperiod.

Övriga utredningsuppdrag som vi har en åsikt om.

Hållbarhetsfrågor, närings och destinationsutveckling är ett uppdrag som kommunstyrelsen ska ansvara för.

Bolagisering av VA-verksamheten är tveksamt i dagsläget, vi behöver mera underlag och är öppna för att diskutera frågan vidare i framtiden.

Extra utredningsuppdrag.

Nedläggning av DK:

Demokratikommittén är viktigt för demokratifrågor, men kräver mycket kunskap i kommunal och politisk organisation.

Nu upplevs det att frågor av partipolitisk karaktär drivs i kommittén vilket inte är rätt forum. Demokratikommittén är inte tillsatt efter valresultat utan parlamentariskt och borde arbeta utefter mera neutralt perspektiv.

DK har beslutat om vilka utredningsuppdrag som ska tas upp för fortsatt behandling och önskar synpunkter från partierna som lämnat dessa. Alltså har inte DK haft några synpunkter på om det behövs ändra den politiska organisationen ur demokratisk synvinkel vilket är anmärkningsvärt och en tydlig partipolitik präglar kommitténs arbetssätt.

Socialdemokraternas åsikt är att DK omarbetas till ett parlamentariskt utskott med ett tydligare demokratiskt uppdrag och tyngd i frågor som ska behandlas.

Ledamöterna i detta utskott kan med fördel vara gruppledarna.

Nedläggning av råd:

De olika råden fyller en funktion som informationskanal, det kräver att målgruppen är medlemmar i den förening som representeras i råden.

Risken är stor att flera av kommunens invånare missar eller inte får möjligheten att ta del av rådets information som ska föras vidare.

Även hanteringen av förslag som kommer upp i råden från organisationerna förväntas åtgärder med risk för att man rundar politiska och demokratiska processer.

För att nå flera och en bättre struktur bör råden ändras till medborgardialog, tydligare uppdrag med syfte och målsättning.

Övriga synpunkter kring ekonomiska förmåner:

Reglementet kring ersättning för förlorad arbetsförtjänst behöver ses över och förtydligas.

Idag regleras ersättningen krona för krona i arvodet baserat på mötets längd. Det innebär inte att ledamöter kan åka till sitt arbete efter det kommunala uppdraget.

Flera ledamöter arbetar idag på oregelbundna arbetstider som skift och nattarbete. Det skapar i många fall en osäkerhet kring ersättningsfrågan.

Exempel, nämndmöte på förmiddagen, får man ta ut ersättning för heldag då arbetsgivaren har kallat in ersättare för ledamotens ordinarie sysselsättning?

Eller nattarbete, får ledamoten begära ledigt och ersättning för två nätter då den behöver vila när ledamoten haft möte på dagtid?

I vissa fall har ledamöter lång resväg till sitt jobb och vid halvdagsmöten är det inte relevant att i princip åka till arbetsplatsen och vända.

Det behöver förtydligas i reglementet för arvoden så ledamöter slipper tolka själva eller att misstag begås.

Interpellation i kommunfullmäktiges arbetsordning:

Svaren på en ställd interpellation skall vara inlämnad senast kl. 12:00 fredagen innan kommunfullmäktige.

Det innebär att interpellanten och övriga i partigruppen har väldigt kort om tid att diskutera svaret. Oftast har ett gruppmöte redan varit för att gå igenom handlingarna.

Svarande begär med all rätt att få svara vid ett senare kommunfullmäktige.

Förslagsvis borde ett svar lämnas en vecka innan kommunfullmäktige, samma tid som dagordningen med handlingar lämnas ut.

Även översyn i arbetsordningen kring vem en interpellation får ställas till.

Det gynnar till en bättre debatt och ett intressantare kommunfullmäktige för alla.

Förslag till utredningsuppdrag utöver den politiska organisationen att se över reglementet i kommunfullmäktiges arbetsordning kring interpellation.

Sammanfattning

Tranås Socialdemokrater föreslår inga större förändringar utan är måna om en stabil demokratisk process i den politiska organisationen.

Vi tycker det är viktigt att politiken oavsett styre eller opposition får bra förutsättningar i demokratiska anda, ett system som håller och inte skaffa sig andra fördelar partipolitiskt än vad väljarna ger partierna.

Att göra förändringar enligt flera lämnade förslag kommer skapa större svårigheter än vad vi har idag, även stor risk med ökat politikerförakt.

Vi anser inte att det finns så stora problem i dagens politiska organisation att vi behöver göra omfattande förändringar. Om partier har svårigheter att hitta aktiva politiker är det inte systemets fel utan upp till partier att hantera.

Mikael Stenquist

Gruppledare

Tranås Socialdemokrater